

Toruń, 3 grudnia 2022 r.

Sprawozdanie z XLII Pielgrzymki KIK-ów na Jasną Górę oraz ze spotkania prezesów (19 listopada 2022 r.)

Pielgrzymka

W mroźny poranek 19 listopada 2022 r. członkowie Klubów Inteligencji Katolickiej w Polsce spotkali się po raz 42. na Jasnej Górze, by dziękować Bogu za miniony rok pracy i prosić Go – za przyczyną Matki Bożej Częstochowskiej – o łaski dla nas samych, naszych rodzin oraz o pokój w Ukrainie i błogosławieństwo dla naszej Ojczyzny. W XLII Pielgrzymce KIK-ów na Jasną Górę wzięło udział 128 osób z 12 Klubów.

Program Pielgrzymki obejmował:

- Mszę św. w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej celebrowaną przez kapelanów Klubów Inteligencji Katolickiej pod przewodnictwem ks. biskupa Rudolfa Pierskały, bpa pomocniczego diecezji opolskiej;
- modlitwę i złożenie kwiatów pod pomnikiem bł. kard. Stefana Wyszyńskiego;
- wykłady w Kaplicy Różańcowej:
„Jak rozmawiać o Kościele? Kulisy powstania filmu”, ks. prof. Marek Lis (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego),
„Wybrane zagadnienia związane z rolą muzyki w Kościele”, Anna Dorota Władyczka;
- Drogi Krzyżową na Wałach Jasnogórskich i złożenie kwiatów pod pomnikiem św. Jana Pawła II.

Mszy św. w Kaplicy Cudownego Obrazu przewodniczył ks. biskup Rudolf Pierskała. Lekcję przeczytał Antoni Duda (KIK Opole), psalm responsoryjny zaśpiewała Anna Dorota Władyczka (KIK Wrocław), a modlitwę wiernych przygotowała i przeczytała Marta Czyżak (KIK Toruń). Na zakończenie Antoni Duda podziękował Księdzu Biskupowi za odprawioną Mszę św. i homilię – i wyraził nadzieję, że to spotkanie doda nam sił duchowych w podejmowaniu czekających nas zadań.

W homilii – w przededniu uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata – Ksiądz Biskup zachęcał nas do otwartości na obecność Chrystusa Zmartwychwstałego w naszym życiu i wzywał, byśmy byli Jego świadkami. Ukazywał cel naszej pielgrzymki – doskonałą, pełną wspólnotę w Bogiem, która przez łaskę zaczyna się już teraz, w doczesności („Bóg nie jest Bogiem umarłych, lecz żywych; wszyscy bowiem dla Niego żyją” – Łk 20, 39).

Po mszy św. uczestnicy pielgrzymki udali się pod pomnik bł. kardynała Stefana Wyszyńskiego. Po krótkiej modlitwie zawierającej prośbę o kanonizację bł. Stefana Wyszyńskiego i o pokój dla naszej ojczyzny, przedstawiciele KIK-ów złożyli kwiaty.

Kolejnym punktem spotkania były dwa wykłady w kaplicy Różańcowej. Ks. prof. Marek Lis, przedstawił koncepcję i etapy powstawania filmu na 50-lecie Diecezji Opolskiej, zatytułowanego „Porozmawiajmy o Kościele”. Film został zrealizowany przez TVP 3 Opole, a ks. prof. Lis – medioznawca – był jego reżyserem. Ks. Profesor podzielił się z nami swoimi doświadczeniami pracy nad dokumentem. Mówił, że chciał opowiedzieć o Kościele, który świętuje swoje pięćdziesięciolecie. Narracja filmu została zbudowana z 16 „mini – portretów”: wywiadów z wybranymi duchownymi i świeckimi diecezji opolskiej, zaangażowanymi misyjnie, charytatywnie czy ekumenicznie. Zgodnie z zamysłem reżysera

wywiady – portrety zostały uszeregowane od osoby najstarszej (abp Alfons Nossol) do najmłodszej (ochrzczone dziecko, z którym rodzice wychodzą z kościoła „w świat”, aby dzielić się wiarą). Prezentacjom kolejnych portretów towarzyszą zmieniające się pory roku (od zimy do lata) i okresy liturgiczne (od Adwentu do Zesłania Ducha Świętego). Wybrane osoby mówią o swoim uczestnictwie w życiu Kościoła, a przekaz jaki powstaje jest wielowarstwowy, ukazuje różne przejawy życia Kościoła. Narrację spaja głos narratora, a poszczególne portrety są „zapowiadane” przez przetworzone frazy pieśni kościelnych. Reżyser zaprezentował fragment filmu: przejmujący portret człowieka, któremu udało się – za łaską Bożą i dzięki pomocy ks. Józefa Krawca – wyjść z bezdomności i obecnie pracuje w Stowarzyszeniu Pomocy Wzajemnej „Barka” w Strzelcach Opolskich (założonej przez ks. Józefa Krawca), pomagając bezdomnym. Ks. prof. Lis podkreślił, że najważniejsze słowa w filmie, które mogłyby być jego przesłaniem, wypowiedział już pierwszy rozmówca, abp Alfons Nossol. Na pytanie: „Jak ks. arcybiskup postrzega Kościół?” odpowiedział: „I z troską i nadzieją. Nadzieja dominuje, bo musi dojść do głosu Ten, na Którym Kościół zbudowano”. Reżyser stwierdził na koniec, że chciał pokazać „Kościół, który wychodzi naprzeciwko człowiekowi, jest z człowiekiem i pokazuje mu drogę do Boga”.

W drugim wykładzie Anna Dorota Władyczka, muzykolog i przewodnicząca KIK-u we Wrocławiu zarysowała „Wybrane zagadnienia związane z rolą muzyki w Kościele”. Na początku odwołała się do Katechizmu Kościoła Katolickiego, artykułu „Celebracja liturgii Kościoła”, nr 1156: „Tradycja muzyczna całego Kościoła stanowi skarbiec nieocenionej wartości, wybijający się ponad inne sztuki, przede wszystkim przez to, że śpiew kościelny związany ze słowami jest nieodzowną oraz integralną częścią uroczystej liturgii” (Sobór Watykański II, konst. *Sacrosanctum Concilium*, 112). Kompozycja i śpiew natchnionych psalmów, często z towarzyszeniem instrumentów muzycznych, były ściśle związane już z obrzędami liturgicznymi Starego Przymierza. Kościół kontynuuje i rozwija tę tradycję: Przemawiajcie "do siebie wzajemnie w psalmach i hymnach, i pieśniach pełnych ducha, śpiewając i wysławiając Pana w waszych sercach" (Ef 5, 19). "Kto śpiewa, ten się dwa razy modli" (por. św. Augustyn, *Enarratio in Psalmos*, 72, 1).

Prelegentka przedstawiła historię muzyki kościelnej i genezę śpiewu, który rozbrzmiewa w naszych kościołach, zauważając, że zatraciliśmy związek muzyki ze słowem i z oddechem. Zachęciła obecnych do aktywnego włączania się w śpiew, stwierdzając, że nasze umiejętności to nie „kwestia talentu, tylko nakładu pracy”. Zachęciła także do poznawania współczesnej muzyki kościelnej.

Na zakończenie głos zabrał Antoni Winiarski, dziękując prelegentce za przedstawienie tak ważnego tematu, nieobecnego dotąd w czasie jasnogórskich spotkań KIK-ów.

Kolejnym – już przedostatnim punktem naszego spotkania była Droga Krzyżowa celebrowana na Wałach Jasnogórskich przy słonecznej, lekko mroźnej aurze. Rozważania, składające się z fragmentu Pisma św. i krótkiej medytacji, przygotowała Anna Dorota Władyczka. Tekst odczytały: autorka i Maria Banaszekiewicz (KIK, Częstochowa). W czasie drogi modliliśmy się śpiewem, a także dziesiątkami Różańca i Koronki do Miłosierdzia Bożego.

Po zakończeniu Drogi Krzyżowej lekko zmarznięci pielgrzymi stanęli pod pomnikiem św. Jana Pawła II, usytuowanym na północno-wschodnim bastionie Jasnej Góry. Kwiaty pod pomnikiem złożył Kazimierz Świtalski, długoletni prezes KIK-u w Częstochowie (2008–2016). Był to już ostatni punkt naszej pielgrzymki. Wierzimy, że Matka Boża przyjęła nasze modlitwy, dziękczynienia i prośby, i trud pielgrzymowania – i oddała je swemu Synowi.

Spotkanie prezesów i osób upoważnionych do reprezentacji Klubów Inteligencji Katolickiej w redakcji Tygodnika Katolickiego „Niedziela”

W spotkaniu uczestniczyło 13 osób, reprezentujących dziewięć Klubów:
Przemysław Alexandrowicz (prezes) – KIK Poznań,
Maria Banaszekiewicz (prezes) – KIK Częstochowa,
Andrzej Bering (prezes) – Szczeciński Klub Katolików,
Andrzej Dawidowski (prezes), Antoni Winiarski (członek Zarządu) – KIK Katowice,
Antoni Duda (prezes), przewodniczący Porozumienia, Jadwiga Jabłońska – KIK Opole,
Marta Czyżak (sekretarz), Paweł Boike – KIK Toruń,
Zbigniew Mortek (prezes), Danuta Mortek – KIK Kraków,
Jan Murawski (sekretarz), współprzewodniczący Porozumienia – KIK Warszawa,
Anna Dorota Władyczka (przewodnicząca), współprzewodnicząca Porozumienia – KIK Wrocław.

Program spotkania obejmował następujące punkty:

1. Modlitwa i powitanie (Antoni Duda)
2. Głosowanie nad przyjęciem porządku obrad
3. Przejęcie prowadzenia spotkania przez Annę Dorotę Władyczka
4. Przedstawienie przez obecnych przedstawicieli Klubów działalności w minionym roku oraz wpływu pandemii na działalność Klubu
5. Dyskusja dotycząca bieżącej sytuacji Klubów i perspektyw na przyszłość
6. Sprawy różne i komunikaty.
7. Modlitwa na zakończenie.

1. Uczestników przywitał i poprowadził wspólną modlitwę Antoni Duda, przewodniczący Porozumienia Klubów Inteligencji Katolickiej w Polsce.

2. Zebrani jednogłośnie przyjęli podany wcześniej porządek obrad.

3. Prowadzenie spotkania przejęła Anna Dorota Władyczka, Przewodnicząca KIK-u we Wrocławiu i nowa Przewodnicząca Porozumienia. Poprosiła przedstawicieli Klubów o przedstawienie najważniejszych nurtów działalności w mijającym roku.

4. Przedstawiciele Klubów wypowiadali się zgodnie z kolejnością zasiadania przy stole.

Anna Dorota Władyczka, przewodnicząca KIK-u we Wrocławiu, mówiła o starzeniu się członków Klubu (staje się on „klubem seniora”) i o próbach „rewitalizacji” stowarzyszenia poprzez ofertę ciekawych wykładów historycznych i wysoką jakość sprawowanej liturgii (comiesięcznych mszy św.)

Maria Banaszekiewicz, prezes KIK-u w Częstochowie, podzieliła się podobną refleksją. Wiek i stan zdrowia uniemożliwia dotychczas bardzo aktywnym członkom Klubu uczestniczenie w spotkaniach. Członkowie spotykają się raz w miesiącu na mszy św. i konferencji ks. Mariusza Frukacza asystenta kościelnego Klubu.

Działalność KIK-u w Poznaniu zrelacjonował prezes Przemysław Alexandrowicz. Stowarzyszenie liczy obecnie ok. 100 członków, 50% to osoby po 80. roku życia. W klubie działają trzy ogniska „młodzieżowe”: „Mamma mamissima” – młodych mam; sekcja absolwentów wyższych uczelni oraz trzy szczepy harcerzy (łącznie ok. 300 młodych ludzi). KIK dofinansowuje tę ostatnią grupę wspierając w ten sposób wartościowe środowisko

wychowawcze dla dzieci z rodzin katolickich. Wspiera także zespół niosący pomoc kobietom w nieplanowanej ciąży.

Antoni Duda, prezes KIK-u w Opolu, podzielił się smutną informacją o odejściu w ciągu minionych dwóch lat śp. ks. dr. Zygmunta Nabzdyka (1930–2020) długoletniego asystenta kościelnego Klubu i śp. prof. Antoniego Guzika (1925–2021) honorowego prezesa Klubu. Zapowiadał, że po zakończeniu remontu domu katechetycznego przy katedrze (gdzie mieści się jego siedziba) Klub wznowi spotkania odczytowe i dyskusyjne. Stowarzyszenie posiada oddziały w Zdzeszowicach, Kędzierzynie-Koźlu i w Krapkowicach.

Antoni Winiarski, w zastępstwie nieobecnego Prezesa, Zbigniewa Syrka, przedstawił działalność KIK-u w Myślenicach. Siedziba Klubu mieści się przy Sanktuarium Matki Bożej Pani Myślenickiej, stowarzyszenie dobrze współpracuje z Urzędem Miasta i Gminy oraz Starostwem Powiatowym. W dniach 16–23 października 2022 wspólnie z władzami samorządowymi i starostwem zorganizowało 29. Tydzień Kultury Chrześcijańskiej z szeregiem wydarzeń kulturalnych i artystycznych: spektakli, prelekcji i wystaw, przeznaczonych także dla uczniów szkół podstawowych i średnich.

Działalność KIK-u w Katowicach scharakteryzował prezes Andrzej Dawidowski: Klub liczy ok. 250 członków, z których 60 płaci składki i uczestniczy w klubowym życiu. Posiada organizację federacyjną, liczy osiem sekcji w Bytomiu, Gliwicach, Katowicach, Łaziskach Górnych, Siemianowicach Śląskich i w Zabrze. Organizuje dni kultury chrześcijańskiej, stara się przy tej okazji zapraszać młodzież – uczniów ostatnich klas szkół średnich. Pandemia zmusiła Klub do korzystania ze środków elektronicznych, Internetu – obecnie w sieci dostępne są rekolekcje adwentowe ks. prof. Józefa Kozyry (15-minutowe nagrania umieszczane w Internecie w każdą środę przed kolejną niedzielą Adwentu). Klub prowadzi także działalność wydawniczą: w 2022 r. opublikował wspomnienia o Andrzeju Szyi, jednym z pierwszych członków KIK-u w Katowicach¹.

Andrzej Bering przedstawił działalność Szczecińskiego Klubu Katolików: członkowie spotykają się dwa w 2. i 4. czwartek miesiąca w lokalu Klubu przy katedrze, zaproszenia wysyłane są do 30 osób, przychodzi ok. 15. Tematyka spotkań oscyluje wokół kultury, sztuki – najczęściej w wymiarze lokalnym. Działalność klubu wspiera asystent kościelny ks. dr Jan Mazur, etyk, diecezjalny duszpasterz środowisk twórczych.

O pracy KIK-u w Toruniu opowiedział członek klubu Paweł Boike. Wyróżnił trzy nurty działalności: 1. konferencyjny, realizowany we współpracy z Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego i z Prezydentem Miasta. W mijającym roku zorganizowano sesję naukową „Karol Wojtyła – Jan Paweł II – człowiek Soboru Watykańskiego II” (20 października 2022) oraz wystawę poświęconą legendarnemu duszpasterzowi akademickiemu i kapelanowi KIK-u w Toruniu: „Władysław Wołoszyn SJ (1929–2021). Historia jednego życia” (27 listopada 2022); 2. wspieranie – poprzez kwesty i kiermasze w Kościele Akademickim, we współpracy z Jezuickim Wolontariatem Misyjnym „Projekt Zambia Toruń”, misji jezuickich w Zambii; 3. „Debaty Młodych w KIK-u” z udziałem młodzieży akademickiej, np. „Papież Franciszek i wojna na Ukrainie” (19 maja 2022). Klub liczy nominalnie 30 członków, z których czynnych jest ok. 20 osób – spotykają się także na prelekcjach i spotkaniach autorskich o charakterze otwartym. Raz w miesiącu sprawowana jest msza św. z homilią przez o. dr. Ryszarda Matejuka SJ asystenta kościelnego Klubu.

Zbigniew Morteck, prezes KIK-u w Krakowie poinformował, że Klub liczy 130 członków, 40 osób aktywnie uczestniczy w jego pracach. Klub organizuje liczne spotkania otwarte: „odczyty i wykłady na tematy związane z duchowością, teologią, filozofią, sprawami społecznymi, z kulturą artystyczną”, wykłady te układane są w cykle, np. „Spotkania

---

¹ *Andrzej Szyja 1951–1983. Budowniczy. Miał godną podziwu siłę zmiany świata*, zebrał i opracował Wojciech Sala, Katowice – Chrzanów 2022.

z Biblią”, „Spotkania ze słowem”². Raz w miesiącu sprawowana jest msza św. klubowa w kościele św. Andrzeja. Klub współpracuje z Wydawnictwem „Znak”, krakowskim Klubem „Tygodnika Powszechnego”, Stowarzyszeniem im. Jerzego Turowicza. Pod patronatem Klubu działa prężnie akademicki chór ORGANUM.

Na zakończenie krótkiego przeglądu aktywności Klubów Inteligencji Katolickiej prace klubu warszawskiego scharakteryzował Jan Murawski, sekretarz klubu. Poinformował o dwóch najważniejszych kierunkach działalności skierowanej na zewnątrz: Punkcie Interwencji Kryzysowej KIK-u na granicy polsko-białoruskiej (punkt ten jest ostatnim, jaki został przy granicy) i o wielostronnej pomocy niesionej Ukrainie. Przekazał zebrany raport „KIK dla Ukrainy” podsumowujący 7 miesięcy działań na rzecz osób z Ukrainy. Wśród licznych przedsięwzięć wymienić można pomoc humanitarną, ewakuacje osób z terytorium Ukrainy, hostel interwencyjny dla nieukraińskich uchodźców z Ukrainy w Warszawie, bazę mieszkań, inicjatywy modlitewne, punkty świetlicowe, szkołę ukraińską „SzkouA”, letnie pólkolonie dla dzieci, obozy wakacyjne dla dzieci z uchodźczych rodzin, wsparcie dla osób wewnątrznie przesiedlonych: pomoc w remoncie dwóch budynków w Kołomyi i Drohobyczu. Przedstawiając działalność „wewnętrzną” podkreślił, że – ze względu na postępującą laicyzację – konieczna jest zmiana myślenia o Klubie, jego roli, organizowanie innych form działania. Dlatego też KIK zainwestował w formację religijną: udało się uruchomić duszpasterstwo akademickie „Czajnik”, a także nowe cykle spotkań: „Wchodząc na sykomorę” (po niedzielnej mszy św. w kościele św. Marcina) i spotkania biblijne im. Stanisławy Grabskiej „W brzuchu wieloryba, czyli wejście w głębię narracji biblijnych”. Stwierdził, że „szukamy pomysłu na siebie” – jednym z nich są właśnie regularne spotkania, nawet w małych grupach, które jednoczą (msza św., spotkania formacyjne).

5. Przemysław Alexandrowicz przypomniał o organizowanych w ubiegłych latach w Warszawie wiosennych spotkaniach prezesów i przedstawicieli klubów; stwierdził, że takie spotkanie sprzyjałoby budowaniu więzi między poszczególnymi klubami. Zebrani jednogłośnie przychylni się do tej propozycji i ustalili termin wiosennego spotkania w stolicy na 20 maja 2023 r. Ustalono także, że 43. Pielgrzymka KIK-ów na Jasną Górę odbędzie się w sobotę 18 listopada 2023 r.

6. Antoni Winiarski przekazał zebrany „Summary of the movement consultation Europe Region” – podsumowanie konsultacji Międzynarodowego Ruchu Katolickiego ds. Intelktualnych i Kulturalnych (International Catholic Movement for Intellectual and Cultural Affairs PAX ROMANA).

7. Spotkanie zakończyła modlitwą Anna Dorota Władyczka, przewodnicząca Porozumienia.

Toruń, 3 grudnia 2022 r.

Marta Czyżak

---

² Zob. Klub Inteligencji Katolickiej w Krakowie, Historia Klubu, <https://kikkrakow.pl/historia-klubu/> (dostęp: 02.12.2022).